SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Víťaz

ročník 22
Júl, August 2021
číslo 6

Svätosť nie je náhoda

Svätosť nie je náhoda

Na konci mesiaca júl slávime sviatok rodičov Panny Márie - sv. Joachima a sv. Anny. Vo Svätom písme nie je o nich žiadna zmienka. Pravdepodobne ich prví kresťania osobne nepoznali. Predsa ich Cirkev s istotou označuje za svätých. Prečo? Pretože poznáme svätosť Panny Márie. A svätosť nie je náhoda, môžeme ju tiež nazvať „dokonalosť v dobrom“, je ovocím stretnutia Božej milosti a ľudského úsilia.

Bez Božej pomoci človek nedokáže byť svätý. A naopak, keď sa človek nesnaží a nechce, ani milosť Božia mu nepomôže. Božia pomoc je dar, o ktorom veríme, že ju Boh nikomu neodmietne. Problém je v ľudskej námahe a snažení. Nejde tu iba o dobrý úmysel, ale hlavne o chcenie, námahu a konanie.

V dospelosti môže ku svätosti svojím úsilím a Božou pomocou dôjsť ktokoľvek, ale svätosť v detstve je plodom svätosti rodiny. Áno, Panne Márii pomohla Božia milosť od okamihu počatia v lone Anny, nám tiež Boh pomáha od okamihu nášho krstu.

A tu si môžeme uvedomiť, akú rozdielnu štartovaciu čiaru na ceste k dokonalosti života majú ľudia práve vďaka svojim rodičom. Začiatok a základ celej kresťanskej výchovy spočíva v tom, že otec a matka darujú svojim deťom zážitky zo stretnutia s Bohom. Do Panny Márie sa vtlačila svätosť rodičov tak jasne, že o ich svätosti nepochybujeme.

Využime aj tieto mesiace prázdnin a dovoleniek na budovanie svätosti, ktorá nie je náhodnou, ale je každodenným budovaním vzťahu s Bohom. Čokoľvek robíme, robme to s vedomím jeho prítomnosti. To je začiatok ustavičnej modlitby.

d. o. Marek

nedlachová spinka; archív RKFD

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Homília, 14. nedeľa 4
Homília, 15. nedeľa 6
Homília, 16. nedeľa 8
Homília, 17. nedeľa 10

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Kostol sv. Anny v Kluknave 12
Za víťazstvo pravdy a objektivity ..18
Všetko riadila Božia ruka 20
Existencia ľudskej duše 23

SPEKTRUM MLADÝCH

Ahoj, deti! 24
Máš problém? (96. časť) 25
Trampoty v manželstve (154. časť) . 26
Ohlášky 28
Stalo sa , stane sa 28
Prehľad bohoslužieb - júl 29
Prehľad bohoslužieb - august 29

SNÍMKY

Titulka: M. Magda
Vnútorná predná: Archív RKFÚ,
Vnútorná zadná: P. Čech
Vonkajšia zadná: M. Magda

SPEKTRUM

Vydáva:
Rímskokatolícky farský úrad
vo Víťaze pre vnútornú potrebu
Za vydanie zodpovedá:
d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie
Jazyková úprava: Anna Blizmanová
Grafika: Martin Magda sr.
Redakčný tím: † d. o. Ján Biroš, Zuzana Forišová, Martina Gondová, Žofia Jenčová, Mária Magdová, Monika Magdová, Peter Stašik, Melánia Tkáčová, Blažej Vaščák
Kontakty: Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116
e-maily: **vitaz@rimkat.sk**, **spektrum@rimkat.sk**
www.farnostvitaz.sk
IBAN **SK36 0900 0000 0050 3744 5647**
Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

Modlitba za Etiópiu

Pane Ježišu,

s dôverou v tvoje milosrdenstvo myslíme v tejto chvíli

na našich trpiacich bratov a sestry v severnej Etiópii.

Pripoj k svojmu utrpeniu na kríži ich fyzické i duševné bolesti,

stratu dôstojnosti, nespravodlivosť, bezmocnosť,

ktoré zakusujú v brutálnej vojne.

Pane Ježišu,

toľkokrát nás povzbudzuješ „Nebojte sa!“, posilňuj týchto

našich bratov a sestry svojou blízkosťou

v ich nevýslovnom strachu,

úzkosti a zármutku zo straty blízkych, zo straty mieru.

Pane Ježišu,

ty si svojím zmŕtvychvstaním raz a navždy premohol Zlo,

posilňuj ich svojou veľkonočnou nádejou a láskou.

Pane Ježišu,

ty si Cesta, Pravda a Život, ochraňuj svojou mocnou rukou

tisícky nevinných na úteku a milióny Etiópčanov,

ktorí sa ocitli v humanitárnej katastrofe.

Pane Ježišu,

ty, ktorý si osobitne prítomný v každom trpiacom,

požehnávaj tých, ktorí pomáhajú obetiam vojny v Etiópii

a hľadajú cesty k pokoju.

Prosíme ťa o to na príhovor Panny Márie,

Kráľovnej pokoja, Kráľovnej rodín, našej súcitnej Matky.

Amen.

KATECHÉZA

Homília na 14. nedeľu v roku "B"
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Proroci sú veľkým Božím darom

„Synovia Izraela musia poznať, že bol medzi nimi prorok", takto sme počuli poslednú vetu v dnešnom čítaní. Či ťa poslúchnu, či nie...!

Kto je to vlastne PROROK? Poznáme profesorov, riaditeľov, politikov, kazateľov, protagonistov... a proroka? Slovo prorok je gréckeho pôvodu označujúce muža, ktorý vyslovuje nejakú zvesť alebo myšlienku, alebo tlmočí potreby svojej doby. Jeho úlohou nie je veštiť, predpovedať budúcnosť, aj keď u veľkých biblických prorokov tomu tak niekedy bolo. Prorok je skôr veľkým kazateľom svojej doby, ktorý pripomína národu jeho poslanie, jeho dejiny a osudy. Je stelesneným svedomím národa, u ktorého večné a cenné hodnoty upadli do zabudnutia. Jeho slová musia byť nekompromisné, nelichotivé, niekedy aj tvrdé a energické, aj keď si pred ním poslucháči zapchávajú uši a utekajú pred ním. Za jeho slovom stojí Božia autorita a on sa nemôže vymknúť z Božej ruky, ktorá ho vedie a núti varovať a napomínať, ako doznáva prorok Ezechiel: „Vošla do mňa sila a postavila ma na nohy."

Ezechiel bol ako jeruzalemský kňaz spolu s judskými zajatcami odvlečený do babylonského zajatia v roku 597 pred Kristom. V dobe, keď sa zdalo, že Pán Boh svoj ľud zavrhol a opustil, mal Ezechiel tlmočiť zajatcom, že Boh zostáva so svojimi vernými. Zajatci videli pri babylonských náboženských slávnostiach, ktoré boli v skutočnosti vojenskou prehliadkou sily, ako boli na nádherných vozoch v sprievodoch vozené sochy bohov a bohýň. Pri pohľade na túto veľmocenskú manifestáciu sily zmocňovala sa ich malichernosť, lebo čo znamenal Boh v porovnaní s týmito babylonskými božstvami?

A v tejto cudzej, pohanskej zemi sa neraz zjaví Boh Ezechielovi ako niekto, kto je vyvýšený nad pyšný Babylon. Ezechiel dostáva od Boha poverenie, aby zajatcom tlmočil Božie slová jasne a jednoznačne, aby sa nikto nevyhováral, že ich nechápe. Má hovoriť k vzpurnému a zatvrdnutému ľudu, schopnému mnohého zla, ktorý sa ani v zajatí nepoučil o svojej vine, ktorou na seba privolal zajatie a trest. Niektorí Boží odkaz prijmú, iní ho odmietnu. Bez ohľadu na ich ochotu či neochotu musí prorok vykonať svoju povinnosť, aby ľud pochopil, že ústami proroka prehovoril sám Boh, ktorý nebol umlčaný deportáciou svojho ľudu a ktorý už spočítal dni pyšného Babylonu. V dobe, keď stratil ľud vlastnú zem a možnosť žiť pohromade na svojom území ako jeden Boží ľud, pozdvihuje Ezechiel národ zo zúfalstva a uisťuje ho, že Božia spravodlivosť o záchranu národa aj napriek jeho vierolomnosti stále trvá a že sloboda je blízko.

Možno sme si niekedy priali, aby aj dnes Pán Boh poslal prorokov, ktorí by mali taký dar reči, že by dokázali ľudí okúzliť a ubezpečiť ich podobne ako Ezechiel. Ako radi by sme videli, keby niekto povstal a strhujúcou silou vlial do chladných sŕdc ducha evanjelia, keby prišiel v moci Ezechiela, v nadšení svätého Pavla, v príťažlivom kúzle svätého Františka z Assisi, keby prišiel taký génius, ktorý by donútil ľudí vrátiť sa k Bohu.

Proroci sú veľkým Božím darom, o ktorý môžeme len v pokore prosiť. V skutočnosti musíme byť všetci prorokmi, aj keď nie veľkého formátu, predsa len prorokmi aspoň malými, ktorí sa modlia a konajú apoštolát. Kráľovstvo Božie sa bez tohto nezameriava na masy, ale na každého jednotlivca, na jeho lásku a vernosť. Možno si aj ty, brat či sestra, poslaný ako prorok k vlastnému bratovi, k vlastnej sestre, k svojmu spolupracovníkovi. Neodpieraj Bohu, ale zápas najprv o ich dušu v modlitbách a potom im zvestuj slovo, ktoré ti Boh vložil do srdca, aby si spasil ich duše.

Odmietanie Boha nie je vynálezom modernej doby. Pán Boh nie je nikdy samozrejmosťou. Vždy sa budeme stretávať s náboženskou ľahostajnosťou. Poslanie kresťanov, malých prorokov spočíva v tom, že svojím životom dávajú svetu možnosť záchrany a príležitosť nadviazať kontakt s Bohom a tak pomáhať nájsť cieľ ľudského bytia a vzájomného znášania sa. Amen.

snímka: M. Magda

snímka: M. Magda

KATECHÉZA **Homília na 15. nedeľu v roku "B"**
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Hriech nenáviďte, hriešnika milujte"

Dokážete si predstaviť, že by ste onemeli? Že by ste už nikdy nemohli prehovoriť? Už nikdy nepotešiť svoje dieťa, už nikdy neodpovedať na pozdrav svojim známym? Koľko povolaní je uzavretých nemým ľuďom: nemôžu byť učiteľmi, nemôžu sa stať hercami, speváckmi... Koľko ťažkostí mávajú nemí pri dorozumievaní s inými ľuďmi?! Už z týchto niekoľkých faktov vidíme, akým veľkým darom je dar slova, dar reči. Prečo o ňom hovorím? Pretože dnes sme čítali v evanjeliu zvesť o rozposlaní apoštolov. Bolo to rozposlanie s príkazom hlásať. Aj keď mali apoštoli moc nad nečistými duchmi, aj keď mali moc uzdravovať nemocných, predsa len ich hlavným poslaním bolo hlásať, že je treba obrátiť sa. Vieme, že apoštoli splnili túto úlohu bez zvyšku. Apoštol sv. Pavol dokonca hovorí: „Beda mi, keby som nehlásal evanjelium" (Kor 1, 9,16).

Avšak toto poslanie hlásať platí pre všetkých kresťanov. V októbri 1987 sa vo Vatikáne zišli biskupi celého sveta na biskupskej synode, aby sa spoločne s prítomnými laikmi poradili, aké je poslanie laikov v dnešnej Cirkvi. Celé ich jednanie malo základ v Dekréte 2. vatikánskeho koncilu o apoštoláte laikov Apostolicam actuositatem. V tomto dokumente čítame aj tieto slová: „Poslaním Cirkvi je spása ľudí a toto možno dosiahnuť vierou v Krista a jeho milosti." Preto apoštolát Cirkvi a všetkých jej členov smeruje predovšetkým k tomu, aby slovami a skutkami oboznámil svet s Kristovým posolstvom a sprostredkoval mu Kristovu milosť. To sa deje hlavne službou slova a sviatosťami. Táto služba je zvláštnym spôsobom zverená kňazom, ale aj laici majú v nej svoj významný podiel, aby boli „spolupracovníkmi pri hlásaní pravdy" (3 Jn 8). Zvlášť na tomto poli sa apoštolát laikov a služba pastierov vzájomne dopĺňajú. Takýto apoštolát však nezáleží len na svedectve života. Pravý apoštol hľadá príležitosť hlásať Krista slovami buď neveriacim, aby ich priviedol k viere, alebo veriacim, aby ich poučil, utvrdil a povzbudil k horlivejšiemu životu...

Vidíme teda jasne, že v dnešnom svete je potrebné slovo hlásania aj z úst laikov. Ako len nás musí mrzieť, koľkokrát slová nielen nevyužívame, ale aj zneužívame! Koľko zbytočných, prázdnych, zlých slov povieme len behom jedného dňa! Ako to napraviť? Ako môžem ja ako laik vo svete pomôcť slovom? Spomeňme si z katechizmu skutky duchovného milosrdenstva: zatvrdlivých hriešnikov múdro a trpezlivo privádzať k poznaniu, že urobili chybu, poučovať nevedomých, dobre radiť pochybujúcim, potešovať zarmútených, mať trpezlivosť so zlými ľuďmi, odpustiť tým, ktorí nám ublížili, modliť sa za živých aj mŕtvych.

Vezmime si len niektoré z týchto skutkov a ukážme si konkrétne, ako môže každý z nás pomôcť svojím hlásaním, svojím slovom.

HRIEŠNIKOV NAPOMÍNAŤ. Kedykoľvek sa stretneme s hriechom, musíme ho samozrejme odmietnuť. Neodmietame však hriešnika. „Hriech nenáviďte, hriešnika milujte" (sv. Augustín). Ako si len často myslíme, že nemôžeme nič povedať k hriechu, k zlému konaniu druhého človeka. Dokonca si snáď niekedy aj myslíme, že tým preukazujeme lásku, keď trpíme ich zlé konanie. Zaiste, je treba mať odvahu vysloviť napomenutie. Je tiež isté, že z toho môžu vzniknúť nepríjemnosti, ale je to moja povinnosť. Koľko ľudí z nášho okolia by nemuselo skončiť zle, keby sa včas stretli s niekým, kto by ich upozornil na ich hriech? Je samozrejmé, že napomenutie musí byť pokorné, s vedomím, že ja sám som hriešny. Nejde o to ponížiť blížneho, ale pomôcť mu, pozdvihnúť ho. Napomínaný musí vycítiť, že nám ide o jeho dobro. A rovnako je potrebné s týmto napomenutím vo vhodnom čase, najlepšie medzi štyrmi očami, v dobe, kedy je ochotný počuť moje slovo.

NEVEDOMÝCH POUČOVAŤ. Správne prehlásil pápež Pius XII., že „najväčším nepriateľom Cirkvi je nevedomosť veriacich". Koľko mylných, skreslených názorov krúži v hlavách našich veriacich. Mnoho katolíkov je presvedčených, že manželstvo, ktoré sa ocitne v kríze, môže byť rozvedené, že za určitých zloži-

snímka: P. Čech

tých okolností je dovolený potrat... Nepotrebuje poučenie katolícka matka, ktorá prehlási: „Nechali sme synovi a jeho snúbenici chatu na týždeň dovolenky. Musia sa predsa poznať poriadne, kým sa vezmú. To je predsa dnes normálne, nie?“

Možno niekto túži po rokoch po sviatosti zmierenia, ale nevie, ako sa pripraviť. Mnohí katolíci si neuvedomujú, že je potrebné uzavrieť sviatostné manželstvo, že bez tejto podmienky nemôžu pristupovať k sviatostiam. Koľko veriacich čaká teda na naše poučenie, koľko máme v tejto oblasti doposiaľ nevyužitých príležitostí??? Pokúsme sa sami domyslieť si, koľko možností na nás čaká, ak budeme chcieť opravdivo poslúžiť inými skutkami duchovného milosrdenstva.

Ak majú naše slová pomôcť iným, ak sa majú aj naše slová zapojiť do plánu Božej spásy, musia z niečoho čerpať svoju životnosť a silu. A z čoho iného čerpať toto všetko pre naše slovo, ak nie zo slova Božieho, „ktoré je plné života a sily...“? Z tohto pre nás vyplýva potreba stretávať sa pravidelne s Božím slovom, obsiahnutým v Písme svätom. Kedy sme však sami od seba naposledy otvorili Písmo sväté? Ak sa budeme obracať na ľudí so svojimi názormi a argumentmi, ľahko nám ich vyvrátia. Ak však jasne prehlásime: Toto hovorí Boh, toto hovorí Ježiš Kristus, je ťažké proti tomu nájsť nejaký protiargument. Písmo je teda neodmysliteľnou súčasťou nášho apoštolátu slova.

Aby sme mohli účinne napomínať hriešnikov, radiť nevedomým..., musíme sami mať patričné náboženské vzdelanie. Vždy je možné si u niekoho zapožičať náboženskú literatúru a rozšíriť si svoje obzory v tejto oblasti. A čo je ešte dôležité: nenechajme sa odradiť neúspechmi. Sám Pán Ježiš predpovedá apoštolom, že ich na niektorom mieste neprijmú a nebudú chcieť počuť. V takomto prípade nám ostáva jedno: mlčanie a modlitba. Táto je dôležitým pomocníkom apoštolátu slova. Najjasnejšie argumenty neprijme ten, kto nechce. Úpenlivou modlitbou, vzývaním Ducha Svätého môžeme aspoň prosiť o milosť viery pre tých, ktorí odmietajú pomoc.

Keď Ján Pavol II. končil svoju prvú apoštolskú cestu do Mexika začiatkom roku 1979, prehlásil, že s ľútosťou opúšťa túto zem, ale že im zanecháva svoje slová, aby zostali uprostred nich. Kiežby podobne pomáhali moje slová tým, s ktorými som sa stretával. Amen.

KATECHÉZA

Homília na 16. nedeľu v roku "B"
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Ora et labora"

Milí veriaci, prečítaná stať dnešného evanjelia by sa obsahovo dala vyjadriť touto skratkou: práca, oddych a zas práca. Ale ak si uvedomíme, že to bol oddych v samote s Ježišom, kde mu apoštoli hovorili o svojich úspechoch a prehrách a kde počúvali jeho usmernenia a povzbudenia, ak si uvedomíme, že to bol rozhovor s ním, tak si potom môžeme túto svoju skratku nahradiť novou, takouto: práca, modlitba a zase práca!

Bratia a sestry, samota s Ježišom, v ktorej si nám treba oddýchnuť po týždennej namáhavej práci a v ktorej máme nabrať síl do ďalšej práce, sa najkrajšie realizuje v nedeľnom zhromaždení okolo oltára. Pri bohoslužbe svätej omše sme naozaj odtrhnutí od všetkého v spojení jedine s ním. V modlitbe hovoríme my Kristovi a v evanjeliu Kristus hovorí nám, k čomu pridáva posilu z Eucharistie. Naše sviatočné stretnutie je teda, aspoň by malo byť, skutočným odlúčením sa od všetkého kvôli intímnemu spojeniu s Kristom.

Pán Ježiš pozýva v dnešnom evanjeliu: „Poďte, utiahnime sa... a odpočiniete si trochu!" Hovorí: trochu. Akoby chcel povedať: len toľko duchovného odpočinku, koľko je nutne treba, práce však toľko, koľko sa len dá. Lebo naše bohoslužobné ústranie je len prostriedkom, aby sme nahradili opotrebovanú energiu a duchovne sa pripravili, prichystali na novú prácu, na nový týždeň. Nežiada teda od nás dlhé modlitby. Keď sme tu pozorne vypočuli jeho slovo a vo svätom prijímaní sme sa s ním dôverne spojili, posiela nás zasa do našich rodín kázať slovom aj príkladom, do spoločnosti brániť spravodlivosť a vysluhovať lásku, kde sa prihlásia o slovo duchovné aj hmotné potreby blížnych.

A ak nám naozaj ide o neho, musí nám podľa Kristovho slova ísť stále o skutky dobročinnej lásky (Mt 25). Lenže, ak ich chceme vyprodukovať viac, musíme ich načas odložiť, aby sme nabrali pre ich konanie potrebných síl v krátkom ústraní a Pánom. Takto sa aj tu menej stáva viac.

Bratia a sestry, starosť o zdravie sme zverili lekárom, starosť o chlieb hospodárom/roľníkom, starosť o bezpečnosť vlasti vojakom... Na kňazov sme ponechali starosť o Božie kráľovstvo v nás a okolo nás a tu sme urobili veľkú chybu. Tu sme sa veľmi pomýlili. Lebo sme všetci povolaní šíriť Božie kráľovstvo, brániť ho tu na zemi, ak chceme raz doň patriť v nebi. V dnešnom evanjeliu je niekoľko vzácnych smerníc a poučení pre túto našu spoločnú úlohu. Ak nám skutočne ide o to, aby sa plnila Božia vôľa na zemi a naša potom raz v nebi, tak tieto poučenia nás určite zaujmú, zapamätáme si ich a budeme sa nimi riadiť.

Keď apoštoli prvý raz skúsili starosť o Božiu nadvládu v človeku a vo svete, vrátili sa plní nadšenia, ale veľmi unavení. Zástupy ľudí ich neprestávali obliehať a to natoľko, že sa nemohli ani najesť. Kristus, ktorý má vždy pochopenie pre celého človeka, pre jeho telo aj dušu, ich zavolal na osamelé miesto oddýchnuť si trošku. Lenže záujem ľudu o pravdu a o pomoc ich aj tu vyhľadal. Tým sa Učiteľ dostal do zložitej situácie. Mal pred sebou svojich unavených apoštolov a, po pravde, lačný ľud. A obidvoch mu bolo ľúto. Apoštolov preto, že boli ustatí a hladní, ľudí preto, že blúdili ako ovce bez pastiera (Mk 34).

Všimnime si, a o toto nám ide, ako riešil Pán Ježiš tento spor dvoch záujmov: obetoval záujem svojich učeníkov záujmu ľudu. Dal prednosť duchovnej potrebe ľudí vzdialenejších pred telesnou potrebou bližších, svojich apoštolov. A tým akoby nám chcel povedať, že duša je viac ako telo a to aj vtedy, keď je to duša susedova. Bratia a sestry, porozumeli sme? Ak áno, Bohu vďaka! Amen.

snímky: M. Magda

KATECHÉZA **Homília na 17. nedeľu v roku "B"**
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Náš chlieb je darom Božej štedrosti a tiež plodom ľudskej práce

Milí veriaci,

rozprávanie o zázračnom nasýtení hladných sa v Biblii objavuje niekoľkokrát, od najstarších častí Starého zákona cez prorokov až po evanjelium. Hneď v druhej knihe Starého zákona Exodus sa hovorí o manne, chlebe z neba, ktorým zachraňuje Pán Boh Mojžiša a jeho ľud pred hladom na púšti. Podobné rozprávanie, ako Boh sýti a zachraňuje tých, ktorí mu zostanú verní, sme čítali v dnešnom prvom čítaní.

Ako to bolo v dobe, v ktorej žil prorok Elizeus? Bola to doba rozpadu izraelského kráľovstva. Izraeliti mali ešte svojho kráľa a svoju vládu, ale boli to len bábky poslušné cudzincom. Ich pán odpadol od viery v Boha a jeho dvorania odpadli s ním. Klaňali sa modlám cudzincov. Ba aj mnohí kňazi začali vyznávať štátnu vieru. Tí, ktorí zostali verní Bohu - kňazi aj ľudia - boli prenasledovaní, väznení, vyhnaní do pustatín. Taktiež aj prorok Elizeus bol vyhnaný z Jeruzalema a žil v pustatine v horách. Okolo neho sa zhromažďovali ľudia, ktorí nechceli kolaborovať s pohanskou vládou kráľa Achaba a kráľovnej Jezabel. Takáto bola historická situácia tejto doby. Do nej je vsadené rozprávanie, ako Pán Boh neopustí tých, ktorí mu zostali a zostanú verní.

Prišiel rok neúrody. Všade je nedostatok a nieto ešte v horách. Elizeus so svojimi ľuďmi hladuje, čakajú na žatvu, aby mali nové obilie. Tu prichádza roľník z údolia a nesie Božiemu prorokovi dar z prvotín, z prednovku: 20 chlebov z prvých požatých snopov. 20 chlebov - to je dvadsať placiek, upečených na horúcom kameni. Dodnes tak v Oriente pečú chlieb. 20 placiek, to by tak stačilo pre proroka Elizea a jeho domácnosť. Ale Elizeus hovorí: „Rozdeľte to všetkým!" A hľa, všetci sa nasýtia a ešte ostane. Snáď najkrajšie vyjadril hlavnú myšlienku tohto rozprávania spisovateľ Léon Bloy, ktorý napísal: „Boh sa zjavuje so svojou všemocnosťou v chlebe, o ktorý sa podelíš s druhými - s hladujúcimi."

Z toho vyplýva aj táto pravda: tí, ktorí zostanú verní Bohu, tí stoja pod jeho ochranou. Moc sa neprejavuje len mimoriadnymi darmi, to je skôr výnimka. Zázrakom Božej moci je každá nová úroda, celá príroda a jej poriadok, ako už zdôrazňoval svätý Augustín.

V dnešnej liturgii sa hovorí, že náš chlieb je darom Božej štedrosti a tiež plodom ľudskej práce. Pán Boh dáva svoje dary tomu, kto sa o ne zaslúži svojou prácou a kto sa o ne podelí s druhými. Rovnaká myšlienka je aj v rozprávaní evanjelia: kto zo svojho mála dáva, dvakrát dáva, pretože Boh pridáva (chlapec mal a dal päť jačmenných chlebov a dve ryby). Keď myslíme na zázrak nasýtenia ľudí z piatich jačmenných chlebov, ktorý urobil Pán Ježiš, nemôžeme nespomenúť, že na druhý deň Pán Ježiš povedal, že to zázračné nasýtenie je predobrazom pokrmu, ktorý bude dávať ľuďom na púti tuzemského života. Hovoril o svätom prijímaní, ale pri tomto Elizeovom prípade si musíme myslieť, že šlo iba o nasýtenie žalúdkov tých ľudí, ktorí boli okolo proroka a počúvali jeho kázeň. Veď Cirkev po tomto čítaní dáva spievať v žalme: „Oči všetkých sa s dôverou upierajú na teba a Ty im dávaš pokrm v pravý čas. Otváraš svoju ruku a dobrotivo nasycuješ všetko živé."

Končí sa mesiac júl, a ako vidíte a počujete, začínajú alebo niekde aj končia práce na žatve. Kombajny sa rozchádzajú do polí a zrno sa sype do traktorov či áut, ktoré ho odvážajú do sušičiek... Toto sa deje každý rok s rovnakou pravidelnosťou. Ale aj tu je treba povedať, že všetko je v Božích rukách. On vo svojej všemohúcnosti pôsobí, že zo zrna na poli vyrastú klasy. Koľko v nich bude ďalších zŕn a aké tie zrnká budú, to už toľko nezávisí od múdrosti agronómov a iných odborníkov, ale na tom, aké nám Boh dá počasie, jednoducho, ako nám požeh-

ná. Sme závislí na Božom požehnaní a musíme oň prosiť a zaslúžiť si ho.

Ide tu o celé ľudstvo, pretože sme všetci jedna ľudská rodina. A tu je situácia znepokojujúca. Iste ste počuli alebo videli v televízii ukážky hrozného hladu, ktorý sužuje africkú Etiópiu. Milióny ľudí sú tam ohrození hladom, pretože dlho nepršalo a nič sa z poľa nezobralo. Keď som v roku 1957 maturoval v Prešove, v novinách písali, že v roku 2000 bude na našej zemeguli asi 6 miliárd ľudí a z toho jedna miliarda bude práve v krajinách, kde je málo úrodná pôda a nemôže vydať toľko úrody pre toľko ľudí. To bude hlavne Afrika. Dokážete si predstaviť, čo to znamená pre budúcnosť? Neskôr bude ľudí ešte viac pribúdať a tým bude vzrastať problém ich nasýtenia. Môžu tento problém zvládnuť ľudia svojpomocne? Doteraz tento problém ľudia nezvládali a nie je nádej, že by to dokázali v budúcnosti, pretože nie sú svorní a medzi ľuďmi nie je dosť vzájomnej lásky.

Prečo sa vyhadzujú nezmyselné miliardy na výrobu smrtiacich zbraní? Nemalo by sa to bohatstvo, ako hovorí Sv. Otec, radšej investovať do poľnohospodárstva na celom svete a nespoliehať sa, že všetko vyrieši smrť hladom toľkých miliárd ľudí?

Ako by sme si mohli myslieť, že to pôjde bez zvláštneho Božieho požehnania? Aspoň my veriaci urobme všetko, čo je potrebné, aby Pán Boh žehnal. Modlime sa k Pánu Bohu za seba, za všetkých ľudí na našej zemi. A hlavne buďme pokorní, nevypínajme sa pyšne a hlavne nehovorme, že Pána Boha nepotrebujeme, že si všetko zariadime podľa seba. Že nám stačí stáť pri kostole počas bohoslužieb vonku. Verme slovám Pána Ježiša, že sa Pán Boh pyšným protiví, ale pokorným dáva svoju milosť. Amen.

snímka: M. Magda

Dejiny pútnického miesta sv. Anny v Kluknave

„Je akoby kláštor, murovaná kaplnka sv. Anny. Pri nej sa oddávna dejú zázraky", takto tajomne opisuje pútnický kostolík sv. Anny v Kluknave kánonická vizitácia spišského prepošta Jána Peltza z roku 1731. Tento fragment potvrdzuje tradíciu o možnom zázračnom pôvode pútnického miesta pri prameni, ktorému sa odnepamäti pripisovali liečivé účinky. Krátku históriu tohto miesta, tak drahého našej farnosti, keďže pohľad naň, pod úpätím Čiernej hory, sprevádza náš život od detstva, sa pokúsi podať tento článok.

Existuje viacero verzií vzniku tohto milostivého miesta. Pri jeho zrode stála s určitosťou grófka Anna Veseléni Csákyová a jezuiti zo Spišskej Kapituly, ktorí v tom čase začali pôsobiť na Spiši. Z historických prameňov vyplýva, že kaplnka sv. Anny bola postavená na lúkach majera Vilča v prvej polovici 17. storočia. Stalo sa tak pričinením grófky Anny Csákyovej, rodenej Veseléni, manželky Štefana Csákyho (VII.) a pani Spišského hradu, grófky Zuzany Thurzovej, rodenej Erdődyovej, ktorá ako vdova spravovala majetok po manželovi, spišskom županovi Krištofovi Thurzovi. O grófke Zuzane Thurzovej je známe, že bola na rozdiel od svojho manžela horlivou katolíčkou a v roku 1623 v rámci rekatolizačných snáh pozvala na svoje panstvo jezuitu Martina Kaldyho, ktorý tu pôsobil až do svojej smrti v roku 1632. Ak sa teda obe grófky spolu s jezuitmi podieľali na stavbe kaplnky sv. Anny, mohlo sa tak stať medzi rokmi 1623 - 1633, keďže v roku 1633 Zuzana Thurzová zomrela.

Medirytina kostolíka sv. Anny v Kluknave, uverejnená v diele Pokladnica Božej všemohúcnosti v trnavskom vydaní z roku 1773.

Pozoruhodnou postavou je bezpochyby grófka Anna Veseléni Csákyová, nazývaná aj pramat-

snímka: + P. M. Magda

ka rodu Csákyovcov v Hornom Uhorsku. Narodila sa a zomrela v Krakove. Bola veľmi vzdelaná, hovorila viacerými jazykmi a mala znalosti práva, morálky a náboženstva. Písala si s mnohými známymi osobnosťami tej doby, čo je veľmi obdivuhodné, lebo napríklad jej švagriná Eva Forgáčová, dcéra uhorského palatína, sotva dokázala napísať niekoľko riadkov. Zachovalo sa 79 listov, ktoré napísala a boli spolu s jej životopisom vydané už v roku 1875.

Okolo roku 1600 sa Anna vydala za Štefana Csákyho, často označovaného „veľký", ktorý pôsobil ako hlavný kapitán sedmohradských vojsk. Bol prvým z Csákyovcov, ktorí prišli na územie dnešného Slovenska. V roku 1603 získal Šarišský hrad s celým jeho panstvom, o dva roky však zomrel, takže Anna žila takmer 50 rokov ako vdova. Vychovávala svoje deti Annu, Štefana a Ladislava a múdro spravovala rozsiahle majetky na viacerých panstvách, hlavne na dnešnom území Rumunska, Maďarska, Poľska a Slovenska, napríklad v Trenčíne a na Spiši. Mnohí členovia rodu Csákyovcov sa počas reformácie stali kalvínmi, no aj vďaka jej pevnej katolíckej viere a príkladu boli rekatolizovaní. Posledné roky svojho života prežila v Krakove, kde sa určite stretla s činnosťou Bratstva sv. Anny, ktoré dodnes reprezentuje nádherný barokový kostol sv Anny na rovnomennej ulici. V tomto meste zomrela v roku 1649 vo veku 65 rokov. Synopsa dejín spišských jezuitov potvrdzuje jej rozhodujúci prínos na založenie kostolíka a ďalej uvádza, že v roku 1651, „bola založená púť k prameňu svätej Anny, čo prinieslo neobyčajný úžitok pre duše.

S naším úsilím a na náklady najosvietenejšej pani Anny Veselényiovej Csákyovej tam bol postavený kostol. Keď vznikol spor o to, kto by mal túto púť viesť, najdôstojnejší pán biskup a spišský prepošt Tarnóczi ustanovil, že celá starostlivosť o púť a o kaplnku má byť navždy zverená našim pátrom." Ku kaplnke bol v roku 1663 z milodarov pútnikov zaobstaraný zvon zvaný „Hanička". Stál najprv vedľa kaplnky na stĺpe, neskôr bol umiestnený v jej vežičke. Ďalšou zaznamenanou púťou bola procesia z roku 1674, ktorá vychádzala zo Spišskej Kapituly a zúčastnili sa jej obyčajní ľudia, no tiež šľachta. V tomto roku jedna chorá dievčina urobila sľub, že ak sa uzdraví, zúčastní sa tejto púte a naozaj bola uzdravená. V roku 1696 sa počas púte k sv. Anne rozdalo 1270 sv. prijímaní. V roku 1700 sa spomína už okolo 8 000 pútnikov,

ktorí sa na púti vyspovedali. Kázne boli v nemčine, maďarčine a slovenčine.

Veľký význam pre toto pútnické miesto malo založenie Bratstva sv. Anny jezuitmi v roku 1701, ktoré bolo prvé na našom území (neskôr vznikli bratstvá v Prešove, Košiciach...). Spišské Bratstvo bolo súčasťou slávneho viedenského Bratstva sv. Anny. Na cisárskom dvore vo Viedni sa totiž postava sv. Anny tešila hlbokej úcte, hlavne kvôli vyproseniu narodenia následníka habsburského trónu Jozefa I., ktorý sa narodil na jej sviatok 26. júla 1678. Pre potreby Bratstva sv. Anny v Kluknave napísal jezuita František Szabolt modlitebnú knihu „Pokladnica Božej všemohúcnosti" (Az ISTEN Mindenhatoságának Tárháza) v maďarčine, ktorá bola prvýkrát vydaná v roku 1708 vo Viedni a v Trnave: „Prameň studne pri kaplnke sv. Anny na Spiši, ktorá sa nachádza na okraji spišskej a šarišskej župy, na lúkach obce Kluknava... je dôvodom vydania tejto malej knižočky."

O obľúbenosti knihy svedčí fakt, že sa jej dostalo viacero vydaní. Brožúra obsahovala život sv. Anny, modlitby, zázraky na jej príhovor a tiež rady v manželstve a pri výchove detí. Sv. Anna je tu vnímaná ako vzor kresťanskej manželky, matky a vdovy, ktorý je možné nasledovať. Podľa tejto knihy je utorok označený ako deň sv. Anny, keďže v tom období bolo zvykom dni v týždni zasvätiť najväčším svätcom, alebo tajomstvám viery. Napríklad streda bola zasvätená sv. Jozefovi, piatok umučeniu Pána, sobota Panne Márii. To, prečo práve utorok má byť zasvätený sv. Anne, ilustruje autor v príbehu „starej legendy" o svätej Anne: „Keď sa svätá Anna blížila k svojej smrti, Kristus prichádzajúc k nej ju potešil týmito slovami: Požehnaná si ty, moja milovaná stará matka..., pretože si sa narodila v utorok a v utorok aj opustíš tento svet, požehnám utorok a zvláštnym spôsobom vypočujem všetkých, ktorí si ťa v ten deň uctia" (s. 58).

Čo je pre nás dôležité, v knihe je opísaná história pútnického miesta v Kluknave, ktorú v niektorých vydaniach zdobia rytiny, zobrazujúce kostolík sv. Anny a tiež oltárny obraz v ňom (z roku 1773). Autor predpokladá, že púte k zázračnému prameňu sv. Anny mohli mať svoj pôvod už v stredoveku. Prameň vody

snímka: + P. M. Magda

snímka: + P. M. Magda

bol odpradávna symbolom plodnosti, života i smrti a pod vplyvom kresťanstva získal aj očistný, vykupiteľský význam krstnej vody. Zdroj vody symbolizuje aj lono sv. Anny, ktoré nosilo tú, ktorá zrodila Spasiteľa, ktorý zmyl hriechy sveta. Takže prvotná kaplnka a neskôr kostolík boli postavené pri už skôr navštevovanom prameni sv. Anny, okolo ktorého sa vyvinula pútnická tradícia. Szabolt konštatuje, že o najstaršom pôvode tohto miesta chýbajú informácie „buď kvôli nezadržateľnému plynutiu času, alebo kvôli vytrvalému mlčaniu starých ľudí, alebo kvôli množstvu kacírstva, ktoré zaplavilo celé okolie (myslí tu na fakt, že veľké územie Spiša bolo v tom čase evanjelické), nie je v písomných listoch žiadna pamäť."

Domnieva sa, že medzi prvými pútnikmi mohli byť aj baníci zo spišsko - gemerských baní v okolí, ktorí si ctili sv. Annu ako svoju patrónku. Táto úcta vyplývala zo stredovekého prirovnania Márie a Krista s drahými kovmi striebrom a zlatom. Annino lono sa považovalo za zdroj, z ktorého sa tieto drahé kovy ťažili. V ohybe rieky Hornád, v Štefanskej Hute, už v 16. a 17. storočí stál hámor spracujúci železnú rudu a železo, ktorí vlastnili Csákyovci. Hodnotným príkladom úcty baníkov k sv. Anne z blízkeho okolia je slávna tabuľová maľba sv. Anny Metercie z roku 1513 v Rožňave, s dobovým realistickým zobrazením ťažby a spracovania rudy v okolí mesta. Je najstarším zobrazením baníckej činnosti na oltárnom obraze v strednej Európe.

Páter Szabolt v svojom diele ďalej píše, že na deň svätej Anny viedli okolité mestá a dediny veľké procesie so zástavami ku kaplnke, na čele so sprievodom zo Spišskej Kapituly. Prítomní boli okrem iných aj zástupcovia miest Košice, Prešov, ďalej spomína pútnikov zo Solivaru a Šebeša, ale aj zo vzdialenejších regiónov za horami, ako sú Jasov, Medzev, Drienovec, Smolník a z ďalších, dokonca aj z Dolnej zeme. „Prichádzajúc ku kaplnke, veriaci pozdravujú veľkú matku, slávnu svätú Annu a mnohí, v sprievode jeden za druhým, prichádzajú k oltáru a vyslovujú so sviecami v rukách svoje prosby."

Následne autor krásne opisuje priebeh odpustovej slávnosti: „Celá noc je naplnená zbožnou úctou, nábožnými spevmi na chválu svätej Anny a jej milostivého plodu, blahoslavenej Panny Márie: zídení duchovní, najmä otcovia zo Spoločnosti Ježišovej vyzývajú pútnikov k spovedi... O druhej hodine ráno je v kaplnke dané znamenie k anjelskému pozdraveniu, potom k prvej omši, kde sa podáva sväté prijímanie práve vyspovedaným veriacim. Po prvej svätej omši nasledujú kázne, maďarská o ôsmej hodine v kapln-

snímka: + P. M. Magda

ke, pričom slovenská a nemecká kázeň vonku na priestranstve v tú istú hodinu pred mnohými ľuďmi... Po skončení kázní sa celebrujúci kňaz oblečie do pluviálu a v sprievode ďalších kňazov sa vyberie posvätiť prameň studničky, následne sa vracia na spievanú omšu do kaplnky, kde potom pobožnosti končia“ (s. 165-166). Tento podrobný popis slávnosti je zavŕšený povzdychom Pátra Szabolta: „Dal by Boh tejto slávnosti úctu a požehnaný čas k ďalšiemu rastu!“ Bratstvo sv. Anny a jeho aktivity slúžili predovšetkým ako spôsob rekatolizácie, pretože mnoho obyvateľov na našom území bolo v tom čase evanjelikmi. Spišskí jezuiti kládli veľký dôraz na činnosť Bratstva a podporovali ho, aby sa aj jeho prostredníctvom veriaci vrátili do lona Katolíckej cirkvi.

Púť v roku 1718 sa uskutočnila s dovtedy nevídaným počtom veriacich. Významné procesie sem smerovali z Prešova a Košíc. Od začiatku pútí patril k odpustu aj jarmok, ktorý musel byť hojne navštevovaný, keďže kroniky zaznamenávajú, že ruch z neho rušil pobožnosti, preto musel byť presunutý do väčšej vzdialenosti od kostola. V roku 1720 rozšíril kardinál Imrich Csáky loď kaplnky a interiér vyzdobil novou kazateľnicou, lavicami a chórom. V polovici 18 storočia kanonická vizitácia uvádza, že kostol bol v dezolátnom stave a snaží sa túto situáciu riešiť. Má byť založený fond na jej údržbu z peňazí nazbieraných počas odpustu a z milodarov. Zdá sa, že oprava kaplnky bola naozaj realizovaná, keďže v roku 1780 sa spomína, že procesie k nej sa konajú na jar a na jeseň, v prosebné dni a v nedeľu pred sviatkom Narodenia Panny Márie.

Zaujímavosťou je, že pri kostolíku žil so súhlasom diecézy pustovník Jozef Meldek, ktorý k svojmu životu dostával 5 zlatých od Csákyovcov a ďalšie potraviny, obilie, maslo a plátno. Priebeh pútí prerušili až nariadenia Jozefa II., ktorý púte zrušil v roku 1787. Oltárny obraz sv. Anny bol vtedy prenesený do farského kostola v Kluknave. Tento bezútešný stav trval až do roku 1809, keď na žiadosť Františka Csákyho povolil spišský biskup Michal Brigido opäť obnoviť púte a obraz bol slávnostné prenesený na svoje miesto v kostolíku. Pútnické miesto bolo od pápeža Pia VI. poctené odpustkami 11. novembra 1779, ktoré pútnici mohli na tomto mieste získať na sviatok sv. Jakuba, sv. Anny a na nasledujúcu nedeľu po jej sviatku.

Historické dokumenty z prvej polovice 18. storočia hovoria, že kaplnka bola veľká a murovaná. Klenbu mala len svätyňa, pričom loď mala drevený strop, tak ako to vidíme dodnes. Omše boli v nej slúžené nielen na sviatok sv. Anny a počas jej oktávy, ale tiež vo Veľkonočný utorok, utorok po Turíciach

a na sviatok apoštolov Filipa a Jakuba. Tieto omše mohli mať aj charakter fundačných omší, ktoré boli slúžené za zakladateľov a dobrodincov chrámu. Okolo polovice 19. storočia pri kostolíku bolo postavených niekoľko domov, takže na mapách sa objavuje už ako osada (pusta) Svätá Anna.

Interiér kostola zdobia tri barokové oltáre. Na hlavnom oltári je umiestnený obraz sv. Anny s Pannou Máriou. Z ikonografického hľadiska ide o zobrazenie obetovania Panny Márie v jeruzalemskom chráme, o ktorom píše Jakubovo protoevanjelium. Rodičia priniesli trojročnú Máriu do chrámu, kde ju prijal veľkňaz a postavil ju na tretí stupeň oltára. „Tu na ňu zostúpila Pánova milosť, radosťou skákala a celý izraelský národ si ju zamiloval."

Mária je zobrazená ako Immaculata - Nepoškvrnená, ktorá rozšliape hlavu hadovi, podľa knihy Genezis. Tvár sv. Anny na obraze sa veľmi podobá portrétu grófky Anny Vešeléni Csákyovej, je preto možné, že ide o jej kryptoportrét. V období baroka bolo obľúbeným zvykom maľovať obrazy svätcov podľa skutočných osobností, väčšinou mecenášov alebo fundátorov daného kostola. Nad obrazom sa nachádza erb rodu Csákyovcov, ktorý bol od začiatku spojený so vznikom tohto pútnického miesta a jeho členovia prejavovali nezvyklú starostlivosť o jeho rozvoj, možno práve kvôli pamiatke na pramatku ich rodu. Na oboch stranách obrazu stoja sochy sv. Jozefa s ľaliovou ratolesťou a sv. Joachima s pastierskou lopatkou, keďže potom, čo bol kvôli svojej bezdetnosti vylúčený z obetovania v jeruzalemskom chráme, utiahol sa k pastierom svojich stád. Tu ho neskôr navštívil anjel s radostnou zvesťou o narodení dcéry.

Na pravej strane je oltár sv. kríža s trinitárnym nápisom. Na ľavej strane je oltár s obrazom Panny Márie s latinským označením z Loretánskych litánií „Consolatrix afflictorum" - Útecha zarmútených. Obklopujú ho sochy sv. Jána Nepomuckého, jedného z najuctievanejších svätcov v Uhorsku a sv. Františka Xaverského, ktorý reprezentuje rád jezuitov. Zachovaná je aj baroková kazateľnica, na vrchole ktorej je plastika Jána Krstiteľa.

Môže byť pre nás cťou, že miesto s takou starobylou históriou a duchovným bohatstvom je blízko našej farnosti. Jeho dejiny sú aj našimi dejinami, keďže ich tvorili naši predkovia. Toto miesto svedčí o nezlomnej sile katolíckej viery v našej oblasti, ktorá pretrvala počas stáročí a bola nositeľkou viery a nádeje pre veriacich z našich dedín. Spolu s Pátrom Szaboltom môžeme tiež zvolať: „Dal by Boh tomuto miestu prináležiacu úctu a požehnanie k ďalšiemu rozvoju!"

z viacerých zdrojov spracoval Peter Stašík

Za víťazstvo pravdy a objektivity

V ostatných týždňoch (máj 2021) niektoré slovenské denníky priniesli články o Božom sluhovi (BS) biskupovi Jánovi Vojtaššákovi. Na jednej strane nás teší záujem osobu biskupa Vojtaššáka, ale na druhej strane sme sklamaní zo spôsobu, ako sa jeho osoba prezentuje. Autori týchto článkov sa snažia presvedčiť čitateľov o „svojej" pravde a o bezdôvodnosti pokračovať v procese blahorečenia BS biskupa Jána Vojtaššáka.

Keď si prečítame publikované články, nadobúdame presvedčenie, že ide o cielenú a organizovanú kampaň s úmyslom manipulovať verejnou mienkou o tomto mučeníkovi, ktorý v každom momente svojho života ostal verný Bohu a Cirkvi. Čitateľovi takých článkov sa oživujú spomienky na komunistickú propagandu, ktorá svojou jednoznačnosťou a manipulatívnosťou u nás pôsobila štyridsať rokov a vytvárala aj skreslený obraz biskupa Vojtaššáka. V tom čase bola prezentovaná „pravda" schválená objednávkou jednej vládnucej strany. Dnes sa čosi podobné deje, žiaľ, aj v čase slobody a demokracie, keď sa vzácny priestor slobody zneužíva na manipuláciu s dejinami a s historickými faktami, namiesto objektívneho hľadania pravdy. A tak mučeníctvo Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka, nespravodlivo väzneného pre vieru a vernosť Svätému Otcovi, pokračuje v zmenených pomeroch aj dnes.

Je užitočné si všimnúť, že medzi autormi článkov sú aj dvaja kňazi, ktorí kňazské sľuby, dané pred Bohom a Cirkvou, znevážili a zanechali kňazskú službu. V istom zmysle je znakom dnešných čias, že práve oni vynášajú svoje skreslené hodnotenia o Jánovi Vojtaššákovi, biskupovi, ktorý obetoval svojim kňazom veľkú časť svojho života. Biskup Ján Vojtaššák bol úplne rehabilitovaný v roku 1990 a jeho meno bolo úplne očistené od všetkých nepravdivých obvinení. Viaceré diela objektívne približujú život biskupa Vojtaššáka. Za všetky spomeňme dielo Ivana Chalupeckého *Biskup Ján Vojtaššák, k jeho verejnej a politickej činnosti (2009)* a zborníky kolektívov autorov *Pohľady na osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka (2012)* a Ján Vojtaššák. *Biskup v dejinách 20. storočia (2017)*. Biskupovi Vojtaššákovi sa venovali viaceré vedecké konferencie, napríklad v roku 2001, 2010, 2016 a 2017. Boli tiež nakrútené dva filmové dokumenty: VOJTAŠŠÁK, ktorý vznikol v spolupráci s TV Lux a VOJTAŠŠÁK GIORNI DEI BARBARI, ktorý vznikol v spolupráci s talianskymi režisérmi a bol prezentovaný na Medzinárodnom filmovom festivale v Benátkach v roku 2019. Tieto diela sa usilujú ponúknuť ucelený a objektívny pohľad na osobnosť BS biskupa Jána Vojtaššáka.

V tomto roku sme si pripomenuli a ešte si pripomenieme významné okrúhle výročia životného príbehu Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka (napr. 1.7.2021 – 120 rokov od kňazskej vysviacky). Nech sú pre nás momentom vďaky za život tohto svedka viery, ktorý celým svojim životom a prežitým mučeníctvom vydal nádherné svedectvo svojej oddanej lásky k Bohu, k blížnemu a pravde bez akýchkoľvek kompromisov.

Proces blahorečenia pokračuje aktuálne Rímskou fázou. Nevyhýbame sa rôznosti pohľadov na osobnosť BS Jána Vojtaššáka. Takáto rôznosť je prirodzená najmä vzhľadom na zložitú dobu, v ktorej žil. Obdobie druhej svetovej vojny a Slovenského štátu je dodnes živo diskutovaným obdobím najnovších slovenských dejín. Názory historikov na toto obdobie sa tiež rôznia. Nie sme proti kritickému pohľadu, ale každá jednostranná a účelová interpretácia je škodlivá a neumožňuje vyrovnať sa so zložitou dobou, v ktorej žil slovenský národ. Biskup Vojtaššák nebol politik, ale biskup a predovšetkým z tohto aspektu je potrebné dívať sa a chápať jeho konanie. Život Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka je potrebné vnímať v jeho celistvosti a smerovaní k svätosti so všetkými kladmi i nedostatkami. Veď svätí našej Katolíckej cirkvi nie sú vzdušné bytosti, ale živí ľudia. Vytrhnúť istý úsek života alebo jeden problém zo života osobnosti nie je cesta k pravde a objektivite, ale k formovanému a nepravdivému obrazu tejto osobnosti. Cesta Božieho sluhu Vojtaššáka sa nezastavila v roku 1945, ale smerovala k mučeníctvu, k obeti života za Krista a Cirkev. Biskup Ján sa napriek nepriazni niektorých médií teší dodnes živej úcte veriacich. Ich presvedčenie o potrebe jeho blahorečenia sa opiera aj o výzvu sv. pápeža Jána Pavla II., ktorý verejne podporil iniciatívu túto iniciatívu počas návštevy Slovenska v roku 1995. Byť verným - pre nás veriacich v službe Bohu a blížnym – byť verným je aktuálne a vzácne aj v dnešnej dobe relativizmu a liberalizmu. A biskup Vojtaššák vernosťou Pravde má čo povedať aj nám – ľuďom 21. storočia.

Mons. Ján Kuboš, administrátor Spišskej diecézy

ICDr. Peter Jurčaga, postulátor

snímka: + P. M. Magda

Všetko riadila Božia ruka

20. júna 2021 oslávili 60 rokov spoločného manželského života Tomáš a Filomena Juhásovci. Pri tejto príležitosti sme poprosili bývalého kostolníka Adolfa Salanciho, aby si zaspomínal na výstavbu nášho farského kostola sv. Jozefa, kde pán Tomáš Juhás vykonával vedúceho stavby.

Autorom projektu a stavebným dozorom bol pri kostole už v blahej pamäti Ing. arch. Timkanič, ktorý neskoršie vyučoval na Strednej stavebnej priemyslovke v Prešove. A teraz už krátka spomienka.

Všetko začalo za čias dôstojného pána Orosa a stavebného majstra Chlebu zo Spišského Podhradia. Potom, ako by som to povedal, keď to nijako nešlo, stavby sa ujal Adolf Uličný z obce, ale aj tak to zaostávalo. Neboli to majstri od dreva. Nakoniec nám Pán Boh doručil mladého stavebného majstra Tomáša Juhása zo susednej obce Široké, ktorý sa rozumel aj drevu. Veľmi mu v tom sekundoval aj jeho kamarát Filip Nehila tiež zo Širokého (nakoniec sa obidvaja vo Víťaze aj oženili). Pridalo sa k nim aj veľa domácich majstrov a už to šlo. Pracovalo sa vo dne, v noci, nakoľko viackrát bola stavba pozastavená. Niektorí boli aj pozatváraní, bol preložený aj kňaz. Prišiel iný, mladý a priebojný dôstojný pán Adamčák, ktorý sa vedel zorientovať aj na najvyšších miestach a vedel aj povzbudiť ľudí.

Nechcem sa tu rozpisovať, píšem len to, čo si pamätám. Všetky tesárske či stolárske práce riadil majster pán Juhás. A nielen tie. Rozumel sa aj murárskym prácam. Vedel poradiť aj nám murárom, ktorí sme sa dostali ku kostolu náhodne. Každý sme boli niekde zamestnaný.

Bolo 1. mája, predĺžený víkend, tak sme išli pomôcť ku kostole. A stalo sa, že nás duchovný otec aj s kurátormi presvedčili prísť pracovať ku kostolu. Zišli sme sa veľmi dobrá mladá partia murárov, všetko ešte pred vojenčinou. Pracovalo sa najprv na vnútorných omietkach, všetko šlo od ruky. Dôstojný pán Adamčák nás viackrát prišiel povzbudiť aj nejakým malým agapé. Boli sme mladí, potrebovali sme nejakú iskru. Za tri mesiace bol kostol zvnútra aj zvonka hotový. Ostali len nejaké dokončovacie práce, ale kostol bol oblečený v novom šate. Dp. Adamčák bol s našou prácou veľmi spokojný. Prišiel aj stavebný dozor pán Timkanič, bol nadmieru spokojný. Vyučili sme sa v pozemných stavbách a on tam pracoval. Uznanlivo sa vyjadril k nám všetkým, že sme veľmi dobre reprezentovali podnik.

snímka: rodinný archív Juhásovcov

Vrátim sa ešte k pánovi Juhásovi, ale aj k pánovi Nehilovi, ktorí sa nebáli vyniesť kríž na vežu bez akéhokoľvek istenia. Či tam nebola Božia ruka? A dokázali to. Obaja si zaslúžia tie najväčšie ocenenia aj po rokoch, hoci pán Nehila už je na pravde Božej. Tu ešte chcem zdôrazniť, že skoro všetci tí, ktorí pracovali pri novom kostole, urobili generálku aj na starom kostole v roku 2000. A potom, ako som už písal, mnohých si Pán Boh povolal k sebe. Česť ich pamiatke!

A celkom na záver ešte spomeniem slová dp. Adamčáka: „Zlato sme hľadali po Liptove či po Orave a nevedeli sme, že zlato máme doma!“

zo spomienok Adolfa Salanciho

Stanovisko Konferencie biskupov Slovenska k očkovaniu proti COVID-19

Bratislava 23. júna (TK KBS) Vzhľadom na otázky, ktoré dostávajú ohľadom očkovania proti Covid-19, slovenskí katolícki biskupi pokladajú za užitočné komunikovať nasledovné: je všeobecne známe, že Svätý Otec František, ako aj emeritný pápež Benedikt XVI. boli už dávnejšie zaočkovaní.

Svätá Stolica sa dlhodobo angažuje za dostupnosť vakcín zhotovených etickým spôsobom, a to nielen pre bohaté krajiny, ale aj pre chudobných a marginalizovaných.

Cirkev rešpektuje možnosť slobodného rozhodnutia každého človeka, vníma však úsilie zastaviť šírenie pandémie prostredníctvom očkovania ako prospešné a cení si výsledky práce lekárov a vedcov. Samozrejme, apeluje na maximálnu zodpovednosť vzhľadom na možné zdravotné komplikácie alebo vedľajšie účinky.

V slovenskom kontexte možno uviesť, že biskupi, členovia KBS, sú proti ochoreniu Covid-19 zaočkovaní. V nezmenenej podobe platí stanovisko KBS z 8. decembra 2020, ktoré pripomenulo, že ochrana života a zdravia je vážnou morálnou povinnosťou – aj prostredníctvom overených a schválených očkovacích programov.

Stanovisko Konferencia biskupov Slovenska z 8. decembra 2021 - vzhľadom na aktuálnu pandemickú situáciu spôsobenú rozšírením choroby COVID-19, veľké množstvo protichodných, nepravdivých a prekrútených informácií o závažnosti ochorenia a očakávanej vakcinácii, najmä s ohľadom na etické otázky spojené s vývojom a produkciou vakcín, ako aj vzhľadom na početné otázky zo strany veriacich žiadajúcich usmernenie vo svedomí od kompetentnej autority - vydáva toto stanovisko.

Katechizmus Katolíckej cirkvi pripomína, že život a telesné zdravie sú vzácne dary, ktoré nám Boh zveril. Máme sa o ne rozumne starať a brať pritom do úvahy potreby iných a spoločné dobro (KKC 2288). Dôležitou súčasťou ochrany života a zdravia je prevencia infekčných onemocnení. V snahe vyvinúť účinné prostriedky proti ochoreniu COVID-19 sa v uplynulých mesiacoch dosiaľ bezprecedentným spôsobom skoncentrovalo a podporilo celosvetové úsilie vedy a výskumu. Toto úsilie Katolícka cirkev vníma ako veľmi cenné a prospešné.

Vzhľadom na šíriace sa pochybnosti o etickosti vývoja a prípravy niektorých vakcín, spojené s použitím bunkových línií, ktoré majú pôvod vo fetálnych tkanivách odobratých z potratených plodov v 60., 70. a 80. rokoch 20. storočia, Konferencia biskupov Slovenska pripomína zásadné vyjadrenia Pápežskej akadémie pre život (2005, 2017) a Kongregácie pre náuku viery (2008). Tieto vatikánske inštitúcie v príslušných dokumentoch jasne rozlišujú medzi morálnou zodpovednosťou výrobcov a vedcov používajúcich morálne problematický biologický materiál a morálnou zodpovednosťou prijímateľov konkrétnych vakcín a liekov. Objasňujú, že na strane očkujúcich lekárov a prijímateľov vakcín je morálne prípustné očkovať i dať sa zaočkovať aj takouto vakcínou, ak nie sú k dispozícii iné, eticky úplne bezproblémové vakcíny a ak existuje závažné nebezpečenstvo pre zdravie. Pripomínajú tiež, že boj proti nemorálnym praktikám v biomedicínskom výskume a farmaceutickom priemysle sa nesmie viesť na úkor spoločného dobra a najohrozenejších členov spoločnosti.

Rovnaké stanovisko k tejto etickej otázke zaujala aj Konferencia katolíckych biskupov Spojených štátov amerických (USCCB), Konferencia biskupov Anglicka a Walesu i Komisia biskupských konferencií Európskej únie (COMECE).

Biskupi USA v memorande zostavenom komisiou USCCB pre pro-life aktivity z 20. novembra 2020 objasnili, že na výrobu vakcín proti COVID-19 od spoločností Pfizer & BioNTech a Moderna neboli použité bunkové línie, ktoré majú pôvod vo fetálnom tkanive odobratom z tela potratených detí – na akomkoľvek stupni plánovania, vývoja alebo produkcie. Pfizer aj Moderna použili takúto bunkovú líniu iba na jeden z laboratórnych testov svojich produktov. Spojenie s abortom teda existuje, nie však priame, ale vzdialené. Na námietky, že použitie vakcíny s akýmkoľvek, aj vzdialeným spojením s abortom je vždy nemo-

rálne, biskupi USA reagovali, že taký názor nezodpovedá katolíckemu morálnemu učeniu.

Túto argumentáciu potvrdila aj Konferencia biskupov Anglicka a Walesu v stanovisku svojho Oddelenia pre sociálnu spravodlivosť z 3. decembra 2020. Upozornila zároveň, že vakcíny od spoločnosti AstraZeneca sú priamejšie spojené s bunkovou líniou z abortu. Na základe kritérií rozlišovania spomenutých vatikánskych inštitúcií však britskí biskupi uisťujú, že ani zaočkovanie sa touto vakcínou nie je hriechom.

Svätý Otec František vo svojom príhovore ku Generálnemu zhromaždeniu Organizácie Spojených národov 25. septembra 2020 zdôraznil, že vakcíny proti COVID-19, ako aj technológie na liečbu tohto ochorenia musia byť k dispozícii pre všetkých: chudobní a zraniteľní podľa pápeža nesmú zostať vylúčení len preto, že nemajú moc a ekonomické zdroje.

Komisia biskupských konferencií Európskej únie (COMECE) v stanovisku svojej pracovnej skupiny pre etiku z 22. októbra 2020 nadviazala na uvedené pápežove slová a dodala, že vakcíny majú byť zhotovené eticky a dostupné prednostne ľuďom vo vyššom veku, trpiacim závažnými ochoreniami a zdravotníckym pracovníkom.

Slovenskí biskupi sa po porade s odborníkmi lekárskej vedy pridávajú k apelu Svätého Otca a spomínaných katolíckych biskupských konferencií. Dúfajú v skorú dostupnosť čo najlepšej vakcíny či vakcín, tak z hľadiska etického hodnotenia, ako aj z pohľadu primeranej účinnosti a bezpečnosti. Zdôrazňujú potrebu spravodlivého sprístupnenia vakcinácie pre všetky skupiny obyvateľstva, najmä pre tých, ktorí sú ochorením COVID-19 najviac ohrození. Dodávajú tiež, že ochrana života a zdravia je vážnou morálnou povinnosťou – nevynímajúc riadne overené a schválené očkovacie programy.

Napokon pripomínajú stanovisko Subkomisie KBS pre bioetiku z roku 2013, ktoré upozornilo, že nikto nemá právo zodpovedne prijatý a vedecky podložený odborný úsudok našich lekárov a iných zdravotníkov, odborníkov vo veci očkovania, bezdôvodne či ľahkovážne spochybňovať alebo popierať.

snímka: M. Magda

Existencia nesmrteľnej ľudskej duše

Ľudia zotročení ateistickou ideológiou považujú za nevedecké tie vedecké výskumy, ktoré poukazujú na existenciu inteligentného projektu a rozumného zámeru vo vesmíre, čím zároveň poukazujú na existenciu Boha a nesmrteľnej ľudskej duše. Podľa materialistov je totiž úlohou vedy potvrdzovať ateistické tvrdenia. Najdôležitejšou úlohou vedy by však mala byť snaha poznať pravdu a nie zamlčovať či deformovať fakty takým spôsobom, aby potvrdzovali materialistickú dogmu.

Intelektuálne čestní vedci poukazujú na fakt, že materiálny svet nie je jedinou existujúcou realitou. Jestvuje totiž aj duchovný rozmer človeka, ktorý presahuje zmyslové poznanie, o ktorom svedčí aktivita ľudskej mysle, vôle a myšlienok. Výskumy vedcov svedčia o neopodstatnenosti materialistického názoru, že ľudské vedomie je produkt materiálneho mozgu. Moderné vedecké výskumy dokazujú, že ľudské vedomie nie je výtvorom materiálneho mozgu. Materiálny mozog pôsobí ako redukčný ventil či filter, ktorý počas pozemského života, ohraničeného hmotou a časom, prispôsobuje duchovné vedomie človeka jeho poznávacím schopnostiam.

Vedci, ktorí skúmajú ľudský mozog, dospeli k presvedčeniu, že každý človek má nemateriálnu myseľ, ktorá je aktívna prostredníctvom nemateriálneho mozgu. Mozog je orgánom ľudského tela, prostredníctvom ktorého nemateriálna myseľ nadväzuje kontakt s materiálnym svetom. Vedomie človeka je teda prejavom aktivity jeho nemateriálnej mysle a nie jeho materiálneho mozgu. Myseľ človeka, jeho osobné ja, existuje ako duchovný rozmer jeho človečenstva a žije aj po jeho telesnej smrti, o čom svedčia vedecké výskumy, vykonané na ľuďoch, ktorí prežili klinickú smrť. Hmota nie je schopná vytvárať psychické javy a neexistuje premena fyzickej energie na psychickú. Iba duchovné bytie je schopné vytvárať myšlienky a psychické stavy.

Čím viac o mozgu vieme, tým zreteľnejšie vnímame rozdiel medzi mozgovou aktivitou a prejavmi mysle. Skúsenosť našej jedinečnosti a duchovnosti nepochopíme a neobjasníme, ak neprijmeme fakt, že Boh stvoril naše neopakovateľné duchovné osobné „ja“, čiže dušu. Vyjadrené pomocou teologických pojmov: „Každá duša je nové Božie stvorenie, implantované do ľudského zárodku.“ Dlhoročné vedecké výskumy ľudského mozgu viedli vedcov k tvrdeniu, že všetci máme osobné ja, čiže nemateriálnu myseľ, ktorá pôsobí skrze materiálny mozog. Okrem fyzického sveta existuje teda v človeku aj duchovný svet, pričom obe tieto skutočnosti sa navzájom ovplyvňujú.

Človek je telesno-duchovná bytosť, má nesmrteľnú dušu a smrteľné, materiálne telo. Teda vieme, že ľudská duša je nesmrteľná. Je pravdou viery, že pri oplodnení, čiže spojením mužskej a ženskej pohlavnej bunky, Boh tvorí individuálnu, nesmrteľnú dušu, ktorá neprestáva existovať ani vtedy, keď sa vo chvíli smrti oddelí od tela. Vďaka svojej nesmrteľnej duši človek v sebe nesie Boží obraz a Božiu podobu, zárodok večnosti a preto ho „nemožno zredukovať iba na hmotu“ (Gaudium et spes 18).

Ľudská duša je duchovná realita, ktorá presahuje hmotný svet, pričom už zo svojej povahy je nesmrteľná, lebo Boh ju neprestajne udržiava v bytí. Boh povoláva každého človeka k láske, čiže k nezištnému darovaniu seba a k spoločenstvu so sebou samým skrze Ježiša Krista v Duchu Svätom. Fakt, že máme dušu, znamená, že Boh nás chce, pozná a miluje. Znamená to, že sme bytosti, ktoré povolal k večnému dialógu lásky so sebou.

Ak však toto pozvanie odmietame, tvrdohlavo zotrvávame v hriechoch a neprijímame Božie odpustenie, sami sa odsudzujeme k večnému egoizmu, k peklu! Ten, kto si slobodne vyberá zlo, ničí svoju schopnosť milovať, pretrháva puto lásky s Bohom a ľuďmi a takto si volí peklo. Jeho duša, čiže jeho osobné ja, však neprestane existovať, pretože je nezničiteľná a nesmrteľná.

MUDr. B. Vaščák

Ahoj, deti!

Hurá! Leto a s ním aj spojené letné prázdniny. Všetci sme sa na ne po veľmi náročnom a nevšednom školskom roku veľmi tešili. Verím, že každý je spokojný s vysvedčením a teraz nás už ako odmena čakajú 2 mesiace plné slnka, radosti, smiechu, oddychu, skvelých zážitkov a pekných chvíľ s rodinou. Deti, prajeme Vám krásne prázdniny! ☺

Svätica mesiaca – sv. Klára (11. 8.)

Klára sa narodila v Assisi. Jej mama dbala o náboženskú výchovu a tak Kláre vštepovala od malička kresťanské čnosti. Klára získala veľkú náklonnosť k utiahnutosti, lásku k chudobným, k rozjímaniu. Keď mala 16 rokov, v tom čase sa v meste Assisi nehovorilo takmer o ničom inom ako sv. Františkovi Assiskom, ktorý opustil všetko otcovo bohatstvo a začal žiť chudobu a pokoru. Klára sa rozhodla, že ho vyhľadá, lebo ho chcela nasledovať. Rozhodla sa zasvätiť jedine Bohu a po prijatí drsného rehoľného odevu načas vstúpila do neďalekého benediktínskeho kláštora. Jej sestra Agnesa sa takisto zasvätila Bohu. František umiestnil Kláru s ostatnými dievčatami do domu pri kostole sv. Damiána. Žili život v chudobe, prísne podľa pravidiel. Po Klárinej smrti sa začali volať klarisky. Mnohé ženy sa ju rozhodli nasledovať, napr. aj sv. Anežka Česká. Sv. Anežke Českej adresovala Klára 4 listy, v ktorých ju nazýva „poloviačkou svojej duše". Keď mala Klára 60 rokov, zomrela.

Sv. Anna a sv. Joachim (26. 7.)

Podľa tradície sa rodičia Panny Márie nazývali Joachim a Anna, ale Sväté písmo nikde neuvádza ich mená. Podľa spisu bol Joachim bohatým, no aj veľmi zbožným a dobrým mužom, ale s Annou nemohli mať deti. Až keď boli vo vyššom veku, Anna počala a porodila dcéru, ktorej dali meno Mária, bola to veľká udalosť. Presné správy o Anne a Joachimovi nemáme, ale zato sa tešia veľkej úcte medzi veriacimi kresťanmi.

Medzinárodný deň priateľstva (30. 7.)

Oficiálne sa začal oslavovať v roku 1985 v Paraguaji, ale svoje počiatky má už v roku 1935 v USA. Na Slovensku ho oslavujeme 30.júla, ale mnoho krajín ho oslavuje v iný deň. Poďakujte svojim priateľom, že stoja pri nás v ťažkých ale aj pekných chvíľach a akceptujú nás takých akí sme. Aj Ježiš je naším najlepším priateľom. Jeho láska k nám nie je nikdy sebecká.

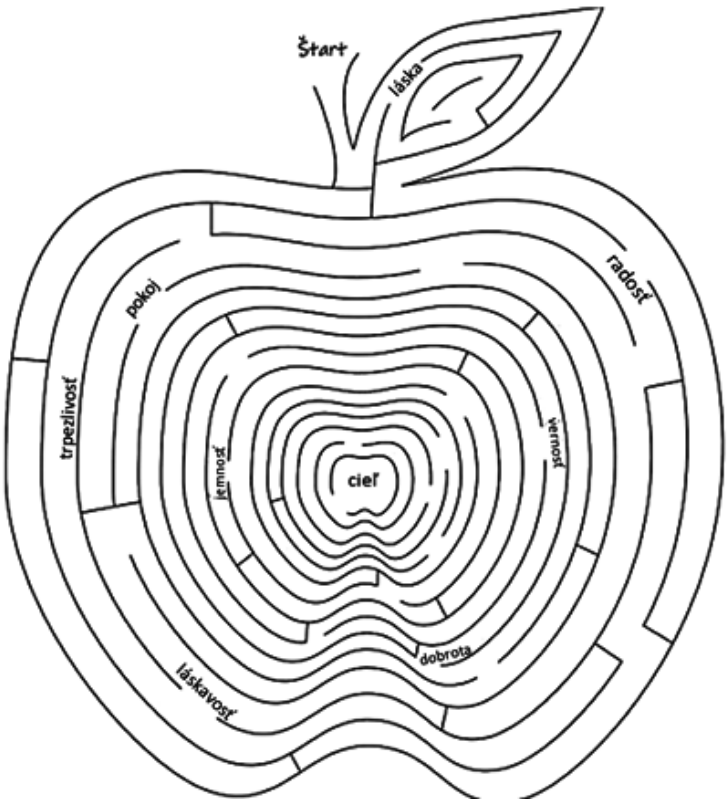

Úloha: Bludisko – dostaň sa do cieľa a počas cesty pozbieraj vlastnosti dobrého priateľa.

stránku pripravila: Melánia Tkáčová

ÚVODNÉ MOTTO:
Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.
Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva.
Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijmú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

MÁŠ PROBLÉM...?

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

Máte nejaký recept na zlepšenie duchovného života?

Pán Boh chce pre nás naozaj to najlepšie a vyťahuje nás z každého zla. Treba mu však podať ruku, aby nás viedol a dôverovať mu, aj keď všetko nasvedčuje tomu, že to nemá zmysel a my cítime svoju slabosť. Práve v takých chvíľach to Ježiš zvláda namiesto nás.

Mnoho mladých ľudí túži vyjsť z „bahna hriechu“, v ktorom tápe niekolko rokov a cíti, že je naozaj „otrokom hriechu“. Je naozaj ťažko nájsť ideálny recept. Ale verím, že Božia milosť a pomoc môže prísť prostredníctvom:

1. Pravidelnej spovede **- takej častej, aké časté boli pády. Po páde ideme na spoveď vtedy, keď spĺňame podmienky ťažkého hriechu.**

2. Každodenné spytovanie svedomia**, ktoré by malo byť písomné! Je dobre si zaviesť zošit, aby sme sa mohli spätne pozrieť na to, čo je príčinou mojich pádov. Pomáha to čítaním si zápisov nájsť zákonitosti, ktoré ovládali môj závislý život a tým odstrániť správanie, ktoré viedlo k hriechu.**

3. Uvedomenia si, čo v živote strácame**, to je priestor na vzbudenie si ľútosti nad hriechom a tiež rátame veľkosť svojich hriechov. Úprimná a dokonalá ľútosť chráni človeka pred ďalšími pádmi. Každý hriech je stratou! Za stratu možno považovať: nedostatok blízkych vzťahov, stratený čas pri internete, čas stratený hriechom (napr. masturbáciou), nedostatok priateľov, osamelosť prerátanú na hodiny, strata dobrého mena. Stratou je aj to, že nám chýba to, po čom túžime, napr. čas na stretnutie sa s priateľmi alebo čas na čítanie dobrej knihy.**

4. Božia milosť môže prísť prostredníctvom: **- modlitby ruženca, adorácie, svätej omše aspoň dvakrát v týždni, aj častejšie.**

5. Tiež starostlivosťou o seba samého **- čistota sa prejavuje aj v poriadku a dodržiavaní hygieny. Táto starostlivosť zmení aj naše návyky a zvyšuje naše sebavedomie.**

6. Plnohodnotná strava a dostatočný spánok **- dávajú viac síl bojovať so svojou slabou vôľou.**

7. Vďaka angažovanosti v spoločenstve **nadobúdame väčšiu sebadôveru. Je to základ pre osobný duchovný rast.**

8. A nie na poslednom mieste je služba iným ľuďom v spoločenstve**, pričom nehľadíme na odmenu a ani na pochvalu. Človek má cítiť nesmiernu vďačnosť Bohu a ľuďom zo spoločenstiev.**

ilustračná snímka: M. Magda

Trampoty v manželstve

154. Čo je skutočná láska?

Rodinný poradca Jacek Pulikowski vo svojich prednáškach často zdôrazňuje dôležitosť budovania spoločného života na dobrom základe. Predstavujú ho okrem iného hodnoty ako otvorenosť voči životu, zdokonaľovanie schopnosti budovať vzťahy, ochota pracovať na sebe, uvedomovanie si, čo je skutočná láska a pre kresťanov je to predovšetkým viera v Ježiša Krista.

Často si myslíme, že opakom lásky je nenávisť, samota, nedostatok dôvery, klamstvo. Zatiaľ čo priamym protikladom lásky je egoizmus. Ak je niekto egoistický, nedokáže skutočne milovať. Láska je ten najneobyčajnejší postoj, ktorý má jeden človek voči druhému človeku. Láska prináša pocit naplnenia zmyslu života. Láska je nerozdeliteľné puto, ktoré zároveň dáva slobodu, pretože vo vzťahu s milovaným človekom môžem byť naplno sebou. Láska vyžaduje rozhodnutie byť s niekým v dobrom i v zlom. Prvkami lásky sú aj angažovanosť, intimita, priateľstvo, vášeň, nežnosť.

Manželská láska zahŕňa aj zjednotenie tiel manželov, vďaka čomu sa stávajú jedným telom a ich duše sa prelínajú. Láska medzi ženou a mužom dosiahne plnosť jedine v manželstve, keď sú si dve osoby isté, že to nesmierne množstvo úsilia, ktoré do vzťahu vložia, nevyjde nazmar. Manželstvo prináša pocit stability a bezpečia v preukazovaní lásky. Ide v ňom o postoj: „dávam ti všetko, čo mám, navždy, budem verný, budem na sebe pracovať kvôli nám, pretože si tá/ten, s kým chcem stráviť zvyšok života.“ Mali by sme konať tak, aby sme jednoducho boli spolu radi a boli sme najlepšími priateľmi. Je potrebné budovať puto, ktoré je základom nášho vzťahu.

Spôsoby budovania vzťahu:

Čas - v každom vzťahu je nutné tráviť spolu čas, napr. vyjsť si spoločne na prechádzku, posedieť si pri čaji, pracovať v záhrade, športovať, spoločne si čítať knihu a viesť dlhé rozhovory o každodennosti, z ktorej sa musíme naučiť tešiť.

Pomoc - drobné gestá pomoci v každodennosti: uvariť ráno kávu, umyť špinavý riad, ostať doma s deťmi, keď milovaný alebo milovaná venuje čas svojej záľube (netreba však zabúdať, že čas pre rodinu má vždy prednosť).

Ospravedlnenie sa - ak sa naučíme ospravedlniť sa, náš vzťah bude silnejší a stabilnejší. Ospravedlnenie dáva slobodu byť sám sebou, učí pokore, ukazuje, že hnev, urážanie sa a tichá domácnosť nie sú nutné.

Chválenie - v milujúcich sa manželstvách pripadá na 20 pozitívnych poznámok jedná negatívna. Ak sa manželia navzájom chvália a hovoria si všetko, čo je na milovanej osobe dobré, je im spolu príjemne.

Dotyk - niekoľko sekúnd túlenia sa stimuluje uvoľnenie oxytocínu v našom organizme (hormón vytvárajúci puto), zmierňuje stres a učí prejavovať svoje city voči milovanej osobe inak než sexom.

Jazyk lásky - je dobré poznať jeden z piatich jazykov lásky milovanej osoby (slová uistenia, pozornosť, prijímanie darov, skutky služby, fyzický dotyk). To, že nejaký človek niečo pokladá za prejav lásky, neznamená, že to tak bude vnímať aj niekto iný. Odporúčam knihu Päť jazykov lásky.

Zmysel pre humor - v ťažkých situáciách pomáha zmysel pre humor uvoľniť napätie a pozrieť sa na problém s odstupom. Situácie plné lásky prežívané v každodennosti budujú pocit šťastia.

Spoločná modlitba - je to čas špeciálneho otvorenia sa Bohu v prítomnosti druhého človeka, čas na to, aby sme mu odhalili časť svojej duše, čas, ktorý pomáha vyhýbať sa pokušeniam.

Aká je skutočná láska?! Keď píšem o láske, bolo by dobré zamyslieť sa nad tým, čím láska nie je! ***Láska nie je sexom.*** Keby to tak bolo, mohli by sme povedať, že prostitútky sú ženy, ktoré mi-

lujú najviac na svete. Sex je prejavom lásky, ktorý má veľmi dôležité miesto v manželstve, no je len jedným z jej prvkov.

Milovať niekoho nie je to isté, ako ho akceptovať. Láska je niečo o omnoho väčšie. Akceptovať niekoho znamená súhlasiť s tým, aby bol, taký, aký je a nemenil sa, naopak, láska pomáha milovanej osobe postupne rásť.

Láska je pravdou. Hovorí druhému celú pravdu, pretože jej ide len a len o jeho dobro. Manželstvo nám dáva priestor odhaliť svoje najväčšie slabosti a oblasti života, na ktoré nie sme pyšní. A tak to má byť.

Láska nie je osudom, pretože naše činy a rozhodnutia môžeme reálne ovplyvňovať. V láskyplnom vzťahu je potrebná naša práca, neustále zisťovanie potrieb toho druhého a pozorovanie stavu vzťahu. Je potrebné zo seba dávať čo najviac toľko, koľko vládzeme.

Láska nie je postojom, ktorý milovanú osobu ničí. Ak sme otvorení a úprimne sa snažíme dať seba samého milovanému človeku, no partner nás ničí, nepracuje na sebe, je závislý na alkohole, manipuluje nami, vtedy je vhodné vyhľadať pomoc.

Lásku najlepšie opisujú kritériá nachádzajúce sa v manželskej prísahe. Vyžaduje vernosť nášmu rozhodnutiu, poctivosť pri jeho napĺňaní a sľub, ktorý trvá do konca života. Práve preto je manželstvo bezpečným a láskyplným miestom, kde sa človek môže rozvíjať.

Láska môže kvitnúť, keď si manželia navzájom preukazujú úctu, sú ochotní pracovať na sebe, pristúpiť na kompromis, viesť budujúce rozhovory a túžiť po dobre toho druhého.

MUDr. B. Vaščák

snímka: M. Magda

Ohlášky:

• sobáš 8. júla vo Víťaze o 15.30 – **Marek Valko,** syn rodičov Milana a Renáty rod. Adamkovičovej, narodený v Prešove, bývajúci v Prešove a **Denisa Jenčová,** dcéra rodičov Štefana a Janky rod. Martovovej, narodená v Krompachoch, bývajúca vo Víťaze

• sobáš 23. júla vo Víťaze o 15.00 – **Peter Štofaník,** syn rodičov Petra a Marcely rod. Juhásovej, narodený v Prešove, bývajúci vo Víťaze a **Ľudmila Wislocká,** dcéra rodičov Františka a Ivety rod. Kuzmiakovej, narodená v Starej Ľubovni, bývajúca v Hniezdnom

• sobáš 7. augusta vo Víťaze o 15.00 – **Jakub Uličný,** syn rodičov Pavla a Jozefíny rod. Novotnej, narodený v Prešove, bývajúci vo Víťaze a **Veronika Bednárová,** dcéra rodičov Petra a Viery rod. Schvartzovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Víťaze

• sobáš 14. augusta v Širokom – **Peter Vihonský,** syn rodičov Petra a Márie rod. Forišovej, narodený v Krompachoch, bývajúci vo Víťaze a **Natália Kováčová,** dcéra rodičov Petra a Silvie rod. Vitališovej, narodená v Prešove, bývajúca v Širokom

• sobáš 20. augusta vo Víťaze o 15.00 – **Daniel Slavkovský,** syn rodičov Vladimíra a Ivety rod. Barníkovej, narodený v Prešove, bývajúci vo Veľkom Šariši a **Marcela Štofaníková,** dcéra rodičov Petra a Marcely rod. Juhásovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Víťaze

• sobáš 21. augusta vo Víťaze o 14.00 – **Marek Novotný,** syn rodičov Jána a Márie rod. Uličnej, narodený v Prešove, bývajúci vo Víťaze a **Simona Brutovská,** dcéra rodičov Jána a Beáty rod. Čechovej, narodená v Prešove, bývajúca v Slovinkách

Stalo sa

• 30. 6. v utorok bola v našej farnosti celodenná poklona Najsvätejšej Sviatosti oltárnej; začala vo farskom kostole vo Víťaze, kde bola najskôr sv. omša o 8.00 a po nej od 8.30 do 14.30 adorácia, zakončená bola požehnaním; vo filiálnom kostole v Ovčí od 15.00 do 18.00, po nej bola sv. omša

Stane sa

• 5. 7. tradičná levočská púť, ktorá sa koná pravidelne pri príležitosti júlového sviatku Navštívenia Panny Márie v Bazilike na Mariánskej hore v Levoči, bude v obmedzenom režime; potom, ako bola vlani zrušená, tentokrát bude, ale účasť verejnosti bude podmienená aktuálnou epidemiologickou situáciou

• 17. 7. v sobotu sa uskutoční stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. Pátra Pia, zakončená bude adoráciou a eucharistickým požehnaním po sv. omši; stretnutie je otvorené pre všetkých

• 17. 7. v sobotu bude sv. omša na kopci Sľubica o 12.00 za dobrého počasia, inak bude presunutá

- 26. – 30. 7. 2021 sa uskutoční letný detský tábor „Víťaz 2021“, tento tábor organizuje naša farnosť spolu so saleziánskymi misijnými dobrovoľníkmi a našimi animátormi; tábor sa nesie pod názvom „Ži naplno!“

• 30. 7. v piatok si v Ovčí uctíme sv. omšou bl. Zdenku Schelingovú, ktorej relikviu máme v kostole

• 6. 8. v piatok budeme sláviť sviatok Premenenie Pána

• 15. 8. v nedeľu slávime prikázaný sviatok Nanebovzatie Panny Márie so sv. omšou v Doline o 10.30 h

• 2. 9. vo štvrtok vzývaním Ducha Svätého - Veni Sancte - začneme nový školský rok 2021/2022 svätou omšou o 8.00 vo Víťaze a o 9.00 v Ovčí

Prehľad bohoslužieb na mesiac júl

		Víťaz		Ovčie	
5. 7.	**Sv. Cyrila a Metóda**	**7:30**	† Helena Straková	**9:00**	za ZBP rodiny Farkašovej
		10:30	70: Pavol Kovaľ		
6. 7.	Utorok				
7. 7.	Streda				
8. 7.	Štvrtok	**15:30**	sobáš: M. Vaľko - D. Jenčová		
9. 7.	Piatok	**D**	† Helena Jenčová r. Miženková		
10. 7.	Sobota				
11. 7.	**15. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	† Mária, Štefan, Alžbeta, Štefan a Margita	**9:00**	za farnosť
		10:30	40. manž.: Peter a Helena Uliční		
12. 7.	Pondelok				
13. 7.	Utorok	**D**	† Štefan, Anna a Viktor, kňaz		
14. 7.	Streda				
15. 7.	Štvrtok	**18:00**	† Regína, Štefan a Marcela		
16. 7.	Piatok	**18:00**	50: Vladimír Pacovský a za jeho rodinu	**17:00**	za ZBP rodín prístrešia "V kostole"
17. 7.	Sobota	**7:00**	za ZBP Petra Štofaníka a jeho rodiny		
		12:00	na SĽUBICI - za ZBP Jozefa Gregu		
18. 7.	**16. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	50. manž.: Dávid a Gabriela Baranovci
		10:30	† Štefan Uličný (výročná)		
19. 7.	Pondelok	**18:00**	40. manž.: Ján a Eva Jenčovci		
20. 7.	Utorok	**18:00**	† František		
21. 7.	Streda			**18:00**	20. manž.: Marcel a Adriána Baranovci a za ich rodinu
22. 7.	Štvrtok	**7:00**	za ZBP Albíny Čechovej a jej rodiny		
23. 7.	Piatok	**15:00**	sobáš: P. Štofaník - Ľ. Wislocká		
		18:00	† Imrich, Alžbeta, Cyril a Regína		
24. 7.	Sobota	**7:00**	† Apolónia, Helena a Milan		
25. 7.	**17. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	50: Božena Balogová	**9:00**	za farnosť
		10:30	50. manž.: Martin a Mária (390)		
26. 7.	Pondelok	**18:00**	†Juraj Riško, kňaz		
27. 7.	Utorok	**18:00**	† Štefan, Jozef, Anna a Žofia Birošovci		
28. 7.	Streda			**18:00**	† Štefan, Martin a Alžbeta Uliční
29. 7.	Štvrtok	**7:00**	† Vladimír Baloga		
30. 7.	Piatok - bl. Zdenka	**18:00**	60: Žofia Lovasová a za jej rodinu	**17:00**	† Ondrej a Helena Pribulovci
31. 7.	Sobota	**7:00**	† Štefan, Alžbeta, Ján a Mária		
D - úmysly sv. omší budú odslúžené na dovolenke					

Prehľad bohoslužieb na mesiac august

		Víťaz		Ovčie	
1. 8.	**18. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	† Mária Magdová r. Motýľová	**9:00**	60: Jozef Baran
		10:30	za farnosť		
2. 8.	Pondelok			**18:00**	za živých a mŕtvych členov RB
3. 8.	Utorok	**18:00**	40: Bohuznámej osoby a jej rodiny		
4. 8.	Streda			**18:00**	† Veronika a Jozef Jenčovci
5. 8.	Štvrtok	**7:00**	za ZBP rodín prístrešia „Bolček“		
6. 8.	**Premenenie Pána**	**18:00**	za ZBP Martina Balogu ml.	**17:00**	za ZBP rodiny Eduarda Jenču
7. 8.	Sobota	**7:00**	za živých a mŕtvych členov RB		
		15:00	sobáš: J. Uličný - V. Bednárová		
8. 8.	**19. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	za ZBP rodiny Čigarskej a Grejtákovej
		10:30	za ZBP Márie Forišovej		
9. 8.	Pondelok	**18:00**	† Regína Magdová		
10. 8.	Utorok	**18:00**	za ZBP rodiny Jenčovej		
11. 8.	Streda			**18:00**	za ZBP rodiny Viktora Jenču
12. 8.	Štvrtok	**7:00**	† Štefan Uličný, Žofia, Karol a Eduard		
13. 8.	Piatok	**18:00**	† Regína Forišová (výročná)	**17:00**	† Jozef, Štefan a Veronika Balogovci
14. 8.	Sobota	**7:00**	† Valent, Mária, Ján a Alžbeta		
15. 8.	**Nanebovzatie Panny Márie**	**7:30**	za ZBP Petra Štofaníka a jeho rodiny	**9:00**	za farnosť
		10:30	v DOLINE - † Helena a Štefan Pavlíkovci		
16. 8.	Pondelok	**18:00**	50: Zuzana Čechová a za jej rodinu		
17. 8.	Utorok	**18:00**	† Helena Jenčová r. Miženková		
18. 8.	Streda			**18:00**	† Lenka Čigarská
19. 8.	Štvrtok	**7:00**	† Anna, Ján a Jaroslav Čakurdovci		
20. 8.	Piatok	**15:00**	sobáš: D. Slavkovský - M. Štofaníková	**17:00**	† Mária Uličná
21. 8.	Sobota	**14:00**	sobáš: M. Novotný - S. Brutovská		
22. 8.	**21. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	40: Vladimír Šeďo	**9:00**	za farnosť
		10:30	60: Martin Baloga a za jeho rodinu		
23. 8.	Pondelok				
24. 8.	Utorok	**18:00**	za ZBP Františka a Estel Birošovcov		
25. 8.	Streda			**18:00**	† Róbert Kráľ
26. 8.	Štvrtok	**7:00**	40: Vladimír		
27. 8.	Piatok	**18:00**	† Ján, Mária a Ľubomír	**17:00**	za † rodiny Vaškovú a Porochnavú
28. 8.	Sobota	**7:00**	† Viktória Novotná		
29. 8.	**22. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	za † rodiny Čigarskú a Ondriašovú
		10:30	za ZBP novomanželov Eriky a Pavla		
30. 8.	Pondelok				
31. 8.	Utorok	**18:00**	za ZBP rodiny Petra a Jána Stašíkovcov		
1. 9.	Streda			**18:00**	† Ján, Mária a František
2. 9.	Štvrtok	**8:00**	Veni Sancte - † Štefan a Anna Gregovci	**9:00**	Veni Sancte
3. 9.	Piatok	**18:00**	50: Peter Blizman	**17:00**	† Ján, Apolónia a František Jenčovci
4. 9.	Sobota	**7:00**	za živých a mŕtvych členov RB		
5. 9.	**23. nedeľa cez rok - B**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	† Jolana, Anna, Albert, Jozef a Etela
		10:30	† František Stahovec, kňaz		

30. máj 2021 - 1. sv. prijímanie v Ovčí

6. júna 2021 - 1. sv. prijímanie vo Víťaze